

Orobanche reticulata

Tistelsnyltrot

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Lamiales (plisterordningen), **Familj:** Orobanchaceae (snyltrotsväxter), **Släkte:** *Orobanche* (snyltrotter), **Art:** *Orobanche reticulata* - tistelsnyltrot Wallr. **Synonymer:** *Orobanche cirsii* Fr., *Orobanche pallidiflora*

Kännetecken

Som alla andra arter i sitt släkte är tistelsnyltrotten helt parasitisk och hämtar näring uteslutande från andra växters rötter. Den saknar klorofyll och den 10–90 cm höga stjälken är gulbrun till violett med bladen reducerade till ett fåtal fjäll. De talrika blommorna sitter i ett ax och är tvåläppiga. De är gula med violetta nerver och överläppen är mer eller mindre violett. Blommorna blir efterhand bruna liksom hela stjälken, som står kvar som vinterståndare.

Utbredning och status

I Sverige förekommer tistelsnyltrot i Skåne på tre lokaler och i Västergötland på 13 lokaler, troligen är den insädd på några av lokalerna i båda landskapen. 2003 upptäcktes den på en lokal i Kalmar län samt 2007 i Uppland. I det sistnämnda landskapet är den spridd inom ett stort område med många dellokaler. Antalet blommande skott varierar mycket mellan olika år och den kan ibland verka försvunnen. I Norden utom Sverige finns den på en lokal i Danmark. De nordiska förekomsterna utgör nordliga utposter av den totala utbredningen i Mellan-, Öst- och Sydeuropa.

Ekologi

Tistelsnyltrotten parasiterar i Sverige på brudborste och kåltistel och förekommer därför enbart där dessa trivs, dvs fuktiga till friska naturliga gräsmarker och kärrkanter. Tistelsnyltrotten verkar dock vara mera ljuskrävande än värdväxterna och de flera av de gamla lokalerna har tidigare varit slättermarker, som hållits fria från träd och buskar.

Hot

Det mest uppenbara hotet mot arten är igenväxning av träd, buskar och högvuxna örter. Dikning, gödsling eller minskad hävd är andra hot. I några reservat finns de flesta förekomsterna utanför reservatsgränserna.

Åtgärder

Lokalerna måste hållas efter så inte igenväxning sker. Tre lokaler är naturreservat med skötseln inriktad på bevarandet av arten. Tistelsnyltrot bör övervakas av floraväktare.

Övrigt

Tistelsnyltrot är fridlyst. Arten är lättodlad med frösädd och den har sätts in på flera ställen i Skåne vilket är dokumenterat. Även förekomsten på Kinnekulle i Västergötland kan misstänkas vara insädd. Utländska namn – NO: Tistelsnylterot, DK: Tidsel-Gyvelkvæler, GB: Thistle Broomrape.

Naturvård

Fridlysning: Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 8. Bestämmelsen gäller hela landet

Litteratur

- Bertilsson, A. m fl 2002. *Västergötlands flora*. Lund.
- Ekman, J., Hammar, G. & Zachrisson, E. 2007.: Tistelsnyltrot funnen i Uppland! *Svensk Bot. Tidskr.* 101: 142–146.
- Karlsson, T. 2004. Två fantastiska fynd 2003. *Parnassia* 17 (1): 6–9.
- Kraft, J. 1979. Översikt över Orobanche, snyltrotsläktet, i Sverige. *Svensk Bot. Tidskr.* 73: 27–37.
- Løjtnant, B. & Worsøe, E. 1993. *Status over den danske flora 1993*. G.E.C. Gads Forlag, København.
- Nilsson, Ö. & Gustafsson, L-Å. 1977. Projekt Linné rapporterar 29–48. *Svensk Bot. Tidskr.* 71: 12–13.
- Olsson, K.-A. 1999. Floraväktarverksamheten i Skåne. Årsrapport 1999. *Lunds Botaniska Förening. Medlemsblad* 1999 (1): 1–39.
- Pedersen, A. 1963. Scrophulariaceernes og Orobanchaceernes udbredelse i Danmark. *Bot. Tidsskr.* 59: 1–140.
- Rickman, H. 1978. Lyckad sådd av tistelsnyltrot, orobanche reticulata. *Svensk Bot. Tidskr.* 72: 50.
- Sahlin, E. 2005. Floraväktarverksamheten i Västergötland. Årsrapport 2004. *Calluna* 22 (2): 1–49.

Författare

Anders Bertilsson 1994. Rev. Margareta Edqvist 2006, Mora Aronsson 2008.. © ArtDatabanken, SLU 2008.